

Hoàn thiện cơ sở pháp lý, tiêu chuẩn kỹ thuật và hạ tầng dữ liệu quốc gia về truy xuất nguồn gốc

11:29 11/12/2025

Truy xuất nguồn gốc đã trở thành điều kiện tiên quyết đối với hàng hóa xuất khẩu, đặc biệt là các nhóm sản phẩm có rủi ro cao. Việc triển khai Đề án 100 đã góp phần quan trọng trong hoàn thiện cơ sở pháp lý, tiêu chuẩn kỹ thuật và hạ tầng dữ liệu quốc gia về truy xuất nguồn gốc, tạo chuyển biến rõ nét tại nhiều bộ, ngành, địa phương và cộng đồng doanh nghiệp.

Quang cảnh Hội nghị

Ngày 11/12/2025 tại Hà Nội, Trung tâm Mã số, mã vạch Quốc gia (thuộc Ủy ban Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng Quốc gia – Bộ Khoa học và Công nghệ) phối hợp với Báo Điện tử Tiếng nói Việt Nam (VOV) tổ chức Hội nghị sơ kết 5 năm thực hiện Đề án 100/QĐ-TTg và Hội thảo “Truy xuất nguồn gốc – Nâng cao giá trị hàng hóa Việt Nam trong chuỗi cung ứng toàn cầu”.

Sự kiện có ý nghĩa quan trọng nhằm đánh giá khách quan, toàn diện kết quả triển khai Đề án 100 trong giai đoạn 2019–2024; phân tích những khó khăn, tồn tại và nguyên nhân; đồng thời thảo luận, đề xuất định hướng và nhiệm vụ trọng tâm cho giai đoạn 2026–2030, hướng tới xây dựng hệ thống truy xuất nguồn gốc thống nhất, hiện đại, phù hợp với yêu cầu hội nhập quốc tế và mục tiêu chuyển đổi số quốc gia.

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập sâu rộng, các thị trường lớn ngày càng siết chặt yêu cầu về minh bạch thông tin, chất lượng và an toàn sản phẩm. Truy xuất nguồn gốc đã trở thành điều kiện tiên quyết đối với hàng hóa xuất khẩu, đặc biệt là các nhóm sản phẩm có rủi ro cao. Việc triển khai Đề án 100 đã góp phần quan trọng trong hoàn thiện cơ sở pháp lý, tiêu chuẩn kỹ thuật và hạ tầng dữ liệu quốc gia về truy xuất nguồn gốc, tạo chuyển biến rõ nét tại nhiều bộ, ngành, địa phương và cộng đồng doanh nghiệp.

Hội nghị là dịp để các bộ, ngành, địa phương và doanh nghiệp nhìn lại toàn diện hiệu quả triển khai hệ thống truy xuất nguồn gốc trên phạm vi cả nước, nhận diện thách thức, đồng thời đề xuất giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của thị trường trong nước và quốc tế. Đồng thời, đây cũng là diễn đàn kết nối đa ngành để chia sẻ kinh nghiệm thực tiễn, công nghệ mới và các mô hình triển khai hiệu quả.

Theo báo cáo “Kết quả 5 năm thực hiện Đề án 100 của Chính phủ về truy xuất nguồn gốc” của Trung tâm Mã số, mã vạch Quốc gia, sau 5 năm triển khai, hệ thống pháp lý và tiêu chuẩn kỹ thuật về truy xuất nguồn gốc đã từng bước được hoàn thiện, tạo nền tảng quan trọng cho việc áp dụng thống nhất trên phạm vi quốc gia.

Về tiêu chuẩn quốc gia, cho đến nay, Bộ Khoa học và Công nghệ đã công bố 35 tiêu chuẩn quốc gia về truy xuất nguồn gốc và mã truy vết, định danh sử dụng trong truy xuất nguồn gốc. Bao gồm các nhóm tiêu chuẩn về: mã truy vết, định danh; tiêu chuẩn quy định chung cho hệ thống truy xuất nguồn gốc; tiêu chuẩn truy xuất nguồn gốc cho sản phẩm thịt gia súc, gia cầm, sữa và các sản phẩm từ sữa, thủy sản, ... Các tiêu chuẩn này đã bao phủ hầu hết các nhóm sản phẩm chủ lực cũng như yêu cầu đối với hệ thống. Đây là bước tiến quan trọng trong việc xây dựng nền tảng kỹ thuật, giúp các địa phương triển khai thống nhất, đồng bộ.

Về pháp luật, Bộ Khoa học và Công nghệ được Chính phủ giao chủ trì xây dựng Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Chất lượng sản phẩm, hàng hóa, trong đó lần đầu tiên bổ sung các quy định về quản lý và tổ chức thực hiện truy xuất nguồn gốc. Luật sửa đổi bổ sung một số điều của Luật chất lượng sản

phẩm hàng hóa (Luật số 78/2025/QH15) đã được Quốc hội thông qua ngày 18/6/2025; hiện nay, Dự thảo Nghị định hướng dẫn thi hành Luật đang được trình Chính phủ ban hành, tạo cơ sở pháp lý để từng bước áp dụng truy xuất nguồn gốc như một yêu cầu bắt buộc đối với nhóm hàng hóa rủi ro.

Trong giai đoạn 2019–2025, công tác triển khai Đề án 100 tại địa phương đạt được nhiều kết quả nổi bật. 100% trong số 34 tỉnh, thành phố (mới, sau sắp xếp đơn vị hành chính) đã xây dựng và ban hành Kế hoạch triển khai Đề án phù hợp với điều kiện thực tiễn và thế mạnh của từng địa phương, bảo đảm sự thống nhất trong chỉ đạo, điều hành. Đáng chú ý, 100% địa phương đã xác định nhóm sản phẩm chủ lực hoặc sản phẩm OCOP làm trọng tâm triển khai truy xuất nguồn gốc, gắn hoạt động truy xuất với chương trình phát triển kinh tế nông thôn, xây dựng thương hiệu và chuyển đổi số ngành nông nghiệp.

Công tác tuyên truyền, phổ biến và đào tạo được triển khai đồng bộ từ trung ương đến địa phương. Trong giai đoạn 2019–2025, cả nước đã tổ chức trên 10.000 khóa đào tạo, tập huấn về truy xuất nguồn gốc, thu hút trên 1 triệu lượt tham dự trực tiếp và trực tuyến, góp phần nâng cao nhận thức và năng lực triển khai hệ thống một cách bền vững.

Song song với đó, nhiều địa phương đã đầu tư xây dựng và vận hành hệ thống truy xuất nguồn gốc cấp tỉnh, từng bước kết nối với Cổng thông tin truy xuất nguồn gốc sản phẩm, hàng hóa Quốc gia. Cổng thông tin chính thức vận hành từ 1/10/2024, đóng vai trò là hạ tầng kết nối trung tâm giữa các bộ, ngành, địa phương và doanh nghiệp.

Tính đến thời điểm báo cáo, 100% doanh nghiệp sử dụng mã số mã vạch Việt Nam (đầu mã 893) với trên 1,9 triệu sản phẩm đã được định danh; hơn 5.000 sản phẩm kê khai đủ chuỗi đã được kết nối, chia sẻ dữ liệu với Cổng. Ở cấp địa phương, 24 tỉnh, thành phố đã đưa hệ thống truy xuất nguồn gốc cấp tỉnh vào vận hành; trong đó 13 địa phương đã kết nối kỹ thuật với Cổng, và 4 địa phương đã chia sẻ dữ liệu thành công gồm: Hưng Yên (Thái Bình cũ), An Giang (Kiên Giang cũ), Lào Cai (Yên Bái cũ) và Cần Thơ (Sóc Trăng cũ).

Nhìn chung, Đề án 100 đã khẳng định vai trò quan trọng của truy xuất nguồn gốc trong quản lý nhà nước, nâng cao chất lượng, an toàn và năng lực cạnh tranh của hàng hóa, đồng thời đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế.

Trong giai đoạn 2025–2030, các nhiệm vụ trọng tâm sẽ tập trung vào việc đẩy nhanh kết nối và chia sẻ dữ liệu giữa các hệ thống truy xuất nguồn gốc cấp tỉnh với Cổng thông tin truy xuất nguồn gốc quốc gia; hoàn thiện hạ tầng công nghệ, bảo đảm liên thông và khai thác hiệu quả dữ liệu. Mục tiêu đặt ra là: ít nhất

80% dữ liệu truy xuất nguồn gốc của các ngành hàng trọng điểm được chia sẻ lên Cổng; 150.000 doanh nghiệp, hợp tác xã, cơ sở sản xuất tham gia; 4 triệu sản phẩm được định danh; 100% sản phẩm rủi ro cao áp dụng truy xuất nguồn gốc bắt buộc; kết nối 2-3 hệ thống truy xuất nguồn gốc quốc tế phục vụ xuất khẩu; và ứng dụng tối thiểu 2 công nghệ tiên tiến cho công tác hoạch định chính sách và cảnh báo rủi ro.

Trong khuôn khổ Hội nghị, Hội thảo “Truy xuất nguồn gốc – Nâng cao giá trị hàng hóa Việt Nam trong chuỗi cung ứng toàn cầu” được tổ chức với sự tham gia của đại diện các bộ, ngành, cơ quan quản lý, chuyên gia trong nước và quốc tế cùng đông đảo doanh nghiệp. Các nội dung tập trung vào những điểm mới của Luật Chất lượng sản phẩm, hàng hóa năm 2025, yêu cầu từ thị trường xuất khẩu và các giải pháp công nghệ nâng cao hiệu quả quản lý, minh bạch thông tin và gia tăng giá trị hàng hóa Việt Nam.

Hội nghị và Hội thảo là diễn đàn quan trọng để cơ quan quản lý, doanh nghiệp và chuyên gia chia sẻ kinh nghiệm, đề xuất chính sách và xác định mục tiêu cho giai đoạn tiếp theo, góp phần hoàn thiện hệ thống truy xuất nguồn gốc quốc gia.

Những kết quả đạt được tại sự kiện sẽ tiếp tục lan tỏa, tạo nền tảng xây dựng hệ sinh thái truy xuất nguồn gốc hiện đại, minh bạch, góp phần nâng cao giá trị và uy tín hàng hóa Việt Nam trên thị trường trong nước và quốc tế.

PV